

Prieskum: Väčšina ľudí je presvedčená, že 2 % z dane zlepšujú život na Slovensku

Firmy, ktoré podávajú daňové priznanie za minulý rok v riadnom termíne a chcú poskytnúť časť zaplatenej dane na podporu verejnoprospešných iniciatív, tak môžu urobiť do 31. marca 2025. Majú na to ešte 19 dní. Pre zamestnancov platí termín do konca apríla. Možnosť rozhodnúť o časti zaplatenej dane využíva takmer milión fyzických osôb a takmer 63-tisíc právnických osôb.

Až sedem z desiatich ľudí na Slovensku je presvedčených, že peniaze z 2 % pomáhajú zlepšovať náš život. Ukázal to reprezentatívny prieskum agentúry Focus pre iniciatívu 2 % – Pomáhame spolu. Respondenti považujú za kľúčovú podporu organizácií zameraných na pomoc ľuďom v núdzi, ochranu zdravia a sociálne služby. Zároveň oceňujú možnosť poskytnúť časť dane organizáciám podľa svojho vlastného zváženia. Prieskum tiež ukázal, že **poukazovanie 2 %** je pre občanov Slovenska **najbežnejšou formou podpory občianskych organizácií**. Ľudia preferujú pomoc školám, škôlkam, charitatívnym organizáciám a nemocniciam či iným zdravotníckym zariadeniam. Tretina opýtaných poskytla organizáciám finančný dar a asi štvrtina pomáha v podobe dobrovoľníckej činnosti.

Znalosť 2 % je vysoká

Aj tí, ktorí možnosť poukázať 2 % neziskovým organizáciám nevyužívajú, o nej vedia. Takúto **vedomosť o možnosti fyzických osôb má až 90 % obyvateľov Slovenska, a dve tretiny v prípade firiem**. Povedomie je vysoké vo všetkých regiónoch, pričom najvyššie je v Prešovskom, Žilinskom a Trenčianskom kraji.

Obľúbenosť 2 % ako mechanizmu podpory verejnoprospešných projektov ukazuje aj **rastúci trend v počte asigujúcich, a tiež výška asigovaných prostriedkov**. Kým v roku 2021 to bolo 87,2 milióna eur, vlni už dosiahla celková suma asignácie 105 miliónov eur. Mierne vzrástol aj počet registrovaných prijímateľov na 18 028. Až 82 % organizácií získalo menej ako 5-tisíc eur, čo potvrdzuje, že asignácia významne pomáha aj malým organizáciám, ako sú vzdelávacie zariadenia či miestne charitatívne organizácie naprieč celým Slovenskom.

Významnú úlohu v redistribúcii peňazí do regiónov zohrávajú firemné nadácie. Nadačné prostriedky rozdeľujú formou grantov iným dobročinným organizáciám výlučne na verejnoprospešný účel. „Aj vďaka 2 % majú fyzické aj právnické osoby možnosť systematicky podporovať dobročinné organizácie, ktoré do veľkej miery pomáhajú tam, kde štátne zdroje nie sú dostatočné. Ide hlavne o sociálnu oblasť a ochranu zdravia. Bez asignačného mechanizmu by mnohým organizáciám, ktoré priamo v regiónoch pomáhajú núdznym, podporujú vzdelávanie a podávajú pomocnú ruku v boji s ťažkým osudom, hrozil zánik alebo výrazné obmedzenie aktivít,“ hovorí **Lenka Michálik Holešová, členka Predsedníctva Asociácie firemných nadácií a nadačných fondov (ASFIN)**. Podľa posledného dostupného údaju využili členovia ASFIN na verejnoprospešné účely až 96 % príjmov z asignácie, pričom na komunikáciu išlo z týchto zdrojov len 0,04 % a na administratívu necelé 4 %.

Slovensko sa nechce vzdať možnosti asignácie

Vnímané pozitíva asignácie prevažujú. Aj preto až 80 % opýtaných je podľa prieskumu za zachovanie možnosti asignácie 2 % tak pre fyzické, ako aj právnické osoby – najmä na podporu poskytovania sociálnej pomoci ľuďom v núdzi (52 %), podporu zdravia a sociálne služby (49 %), vzdelávanie (27 %) a ochranu životného prostredia (22 %).

Firmy môžu znásobiť svoju pomoc

Do konca marca môžu firmy navýšiť svoju podporu z 1 % na 2 %, ak poskytnú niektorej občianskej organizácii zapísanej medzi prijímateľmi finančný dar vo výške minimálne 0,5 % zaplatenej dane. Robí tak 11 % spoločností, pričom ich podiel sa postupne, hoci pomaly zvyšuje. V roku 2017 to bolo 9 %. Častejšie tak robia spoločnosti, ktoré majú svoje firemné nadácie alebo nadačné fondy. V prípade

členov ASFIN tvoria príjmy z asignácie približne dve tretiny zdrojov, zvyšok predstavujú práve dary, najmä od materských spoločností. „Mechanizmus 2 % motivuje firmy znásobiť svoju podporu. Členovia ASFIN v roku 2023 prerozdělili z asignácie 8,4 milióna eur, ďalších 6,5 milióna eur vyčlenili z darov od materských spoločností a iných zdrojov. Okrem finančnej podpory poskytujú firmy a ich firemné nadácie aj materiálnu pomoc, dobrovoľníkov a odborné poradenstvo,“ dodáva Lenka Michálik Holešová.

Ako pomáhajú 2 %

Nadácia Volkswagen Slovakia, člen ASFIN, prerozdělila od roku 2010 aj vďaka 2 % viac než 2 milióny eur vyše tisíce lokálnych organizácií vo všetkých regiónoch Slovenska prostredníctvom malých grantov do 2 500 eur. „Ide o projekty, ktoré sa venujú deťom, ľuďom so sociálnym, zdravotným či iným znevýhodnením, ľuďom bez domova, či seniorom. Podpora smerovala najmä do škôl, zdravotníckych zariadení, obcí či športových klubov,“ hovorí **Martin Kováč, projektový manažér Nadácie Volkswagen Slovakia**. Skladba projektov je však veľmi rôznorodá.

Aj Nadácia Lidl podporuje široké spektrum aktivít. Veľkú pozornosť pritom venuje zdravotníctvu a sociálnym iniciatívam. „Vnímame dôležitosť týchto tém pre celú spoločnosť. Príkladom je **príspevok 5,5 milióna eur**, ktorý sme venovali na životne **dôležité prístroje pre novorodencov** v nemocniciach v rámci projektu *Dobré rozprávky*. Rovnako sme podporili *Detské kardiocentrum, onkologické pracoviská a Slovenský Červený kríž*. Asignácia je významným mechanizmom pre pomoc slovenským pacientom,“ hovorí **správca Nadácie Lidl Tomáš Bezák**.

2 % pomáhajú dobrovoľníctvu a komunitným organizáciám

Veľa komunitných organizácií, ktoré realizujú rôzne kultúrne, sociálne, ekologické a vzdelávacie aktivity, funguje na Slovensku na princípe dobrovoľníctva. „2 % sú pre komunitné organizácie kľúčové a závisí od nich ich celkové fungovanie. Rovnako aj pre rozvoj dobrovoľníckych programov a zviditeľňovania myšlienky a hodnoty dobrovoľníctva,“ vysvetľuje **Zuzana Šujanová z Dobrovoľníckeho centra Trnavského kraja**. Centrum zastrešuje desiatky organizácií, ktoré rozvíjajú dlhodobé a krátkodobé dobrovoľnícke programy. „Systémová podpora zo strany štátu na rozvíjanie dobrovoľníctva nie je veľká a príjem z 2 % je jediný, ktorý mnohé organizácie vedia využiť,“ dodáva. Prostriedky využívajú napríklad na zaplatenie koordinátorov dobrovoľníkov, materiál na rôzne dobrovoľnícke programy, preplácanie cestovného, či prenájom priestorov, kde sa pravidelne stretávajú s dobrovoľníkmi alebo realizujú dobrovoľnícke príležitosti.

Úsmev ako dar už 35 rokov pomáha tým najzraniteľnejším – deťom a rodinám zo sociálne znevýhodneného prostredia. Aktuálne systematicky pracuje s 525 rodinami na Slovensku, v ktorých je 1 050 detí. Je najrozsiahlejším poskytovateľom pobytových sociálnych služieb so sprevádzaním pre rodinu a deti na Slovensku. S kapacitou viac ako 300 ľudí a 39 spravovanými bytovými jednotkami je lídrom v poskytovaní sociálneho nájomného bývania so sprevádzaním. „2 % predstavujú spôsob, ako firmy a jednotlivci môžu prispieť k pozitívnym zmenám vo svojej komunite. V prípade Úsmevu ako dar pomáhajú financovať projekty a aktivity, ktoré majú pozitívny dopad na spoločnosť, ale predovšetkým na deti vyrastajúce v náhradnej starostlivosti,“ hovorí **Štefan Adamjak, výkonný riaditeľ organizácie**. Ako konkrétny príklad uvádza poskytovanie odborného sprevádzania. „Naši dobrovoľníci trávia s deťmi voľný čas, doučujú ich a sprevádzajú na krúžky. Rodičia sa zas majú možnosť zdôveriť našim spolupracovníkom v bezpečnom prostredí bez toho, aby ich niekto odsudzoval,“ dodáva.